

**Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-08-20 от
14.01.1999 г. за събиране на статистическа информация за
гражданското въздухоплаване в Република България**

Информация

Откриване / Приключване: 17.08.2023 г. - 18.09.2023 г. Неактивна

Номер на консултация: #8210-K

Област на политика: Транспорт

Тип консултация: Акт на министър

Вносител: Министерство на транспорта и съобщенията

Тип носител: Национално

С проекта на наредба се предлагат промени в Наредба № РД-08-20, с които се цели постигането на съответствие с разпоредби от Документ 9060 – „Ръководство по статистическата програма на ИКАО“ (Документ 9060). В цитирания документ са формулирани изискванията на Международната организация за гражданска авиация (ИКАО) по отношение на предоставянето на статистическа информация от членовете на организацията.

С проекта на наредба се съобразяват също така промените, настъпили в нормативните актове в областта на гражданското въздухоплаване (както в българското, така и в международното право), които засягат назоваването на някои от източниците на статистическа информация, посочени в наредбата. Направени са и редакционни корекции в някои от отчетните статистически форми, с което да се актуализира преводът на отчетните статистически форми, в съответствие с образците на ИКАО. Предложените промени ще внесат по-голяма яснота за източниците на статистическа информация при попълването им.

Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“ (ГД „ГВА“) е орган на статистиката по смисъла на чл. 3 от Закона за статистиката.

Задължението за предоставяне на статистическа информация на ГД „ГВА“ от страна на източниците на статистически данни е уредено в разпоредбата на чл. 16 от Закона за гражданското въздухоплаване (ЗГВ). С нея се предвижда физическите и юридическите лица, които експлоатират въздухоплавателни средства, ръководят летища или обслужват въздушното движение във връзка с осъществяване на гражданското въздухоплаване, да предоставят на Министерството на транспорта и съобщенията статистическа информация, свързана с дейността им, при условия и по ред, определени от министъра на транспорта и съобщенията.

В съответствие с § 6 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за гражданското въздухоплаване за прилагането на този закон и на ратифицираните международни договори в областта на гражданското въздухоплаване министърът на транспорта и съобщенията издава наредби и инструкции.

Документ 9060 на ИКАО е международен стандарт по прилагането на международна конвенция (Конвенцията за международното гражданско въздухоплаване), за въвеждането на който в националното законодателство на основание чл. 16 и § 6 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗГВ е издадена Наредба РД-08-20.

Документ 9060 на ИКАО е променян многократно през годините (действащото издание е пето по ред), а последното изменение на Наредба № РД-08-20 датира от 2006 г. Действащите разпоредби на наредбата не уреждат в цялост изискванията за необходимата статистическа информация, която Република България има задължение да предоставя съгласно Статистическата програма на ИКАО, което е и основният мотив да се пристъпи към нейното изменение и допълнение.

С § 1, т. 1 от проекта се предлага изменение в чл. 6, ал. 1 от Наредба № РД-08-20, с което се цели конкретизиране на кръга на субектите, които следва да подават статистическа информация съгласно Документ 9060. С това изменение се внася не само яснота относно кръга на субектите, задължени да подават статистическа информация, но и се постига съответствие с авиационната терминология, използвана в действащите национални и международни нормативни актове.

В тази връзка се предвижда терминът „авиационните оператори“ да бъде заменен с „въздушните превозвачи“, „авиационните оператори, извършващи специализирани операции“ и „организациите за обучение“.

Въздушните превозвачи са търговски предприятия, на които е издаден оперативен лиценз за извършване на въздушен превоз на пътници, поща и/или товари срещу възнаграждение, в съответствие с Регламент (ЕО) № 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 24 септември 2008 година относно общите правила за извършване на въздухоплавателни услуги в Общността (Регламент (ЕО) № 1008/2008). Аналогични изменения в тази връзка са предложени и в § 2 от проекта относно чл. 6а, ал. 2 и в § 3, т. 1, буква „а“ от проекта относно чл. 8, ал. 2.

Авиационните оператори, извършващи специализирани операции, са търговски дружества, чиято дейност не попада в обхвата на Регламент (ЕО) № 1008/2008, на които е издадено разрешение за изпълнение на специализирани летателни операции по реда на Наредба № 37 от 19.10.2016 г. за авиационните оператори (Наредба № 37). С предложеното изменение в терминологията в проекта на наредба се постига съответствие с действащите разпоредби на чл. 64, ал. 2 и 3 от ЗГВ и Наредба № 37. Аналогично е предложеното изменение с § 3, т. 2 от проекта относно чл. 8, ал. 3, където думите „лицата, изпълняващи дейности от обхвата на авиацията с общо предназначение“ се заменят с „авиационните оператори, извършващи специализирани операции“.

Организациите за обучение, като източници на статистическа информация, са юридически лица, които експлоатират въздухоплавателни средства и на това основание попадат в обхвата на чл. 16 от ЗГВ.

Съгласно чл. 3, т. 13 от Регламент (ЕС) 2018/1139 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2018 г. относно общите правила в областта на гражданското въздухоплаване и за създаването на Агенция за авиационна безопасност на Европейския съюз и за изменение на регламенти (ЕО) 2111/2005, (ЕО) № 1008/2008, (ЕС) № 996/2010, (ЕС) № 376/2014 и на директиви 2014/30/ЕС, 2014/53/ЕС на Европейския парламент и на Съвета, и за отмяна на регламенти (ЕО) № 552/2004 и (ЕО) № 216/2008 на Европейския парламент и на Съвета и на Регламент (ЕИО) № 3922/91 на Съвета, понятието „оператор на въздухоплавателно средство“ означава „всяко физическо или юридическо лице, което експлоатира или предлага да експлоатира едно или повече въздухоплавателни средства“.

Също така, в Приложение VI към Конвенцията по международното гражданско въздухоплаване под „оператор“ се разбира „лице, организация или предприятие, което е ангажирано в или предлага за ангажиране в експлоатацията на въздухоплавателно средство“. Предвид обстоятелството, че споменатите организации за обучение експлоатират въздухоплавателни средства за целите на практическото обучение на пилотите, те представляват източници на статистическа информация съгласно чл. 16 от ЗГВ.

Предложена е замяна на термина „лицата, които ръководят летища“ с „летищните оператори“. Летищните оператори са юридически лица, на които е издаден лиценз за осъществяване на дейностите по управление и експлоатация на гражданските летища (чл. 48в от ЗГВ). С лиценза се „удостоверява, че организацията, техниката, технологиите и персоналът на лицензираното лице отговарят на стандартите и изискванията за безопасно и качествено поддържане на експлоатационната годност на летището“. С предложената замяна терминологията в наредбата се привежда в съответствие с тази, използвана в действащите разпоредби на ЗГВ.

Статистическите форми I, I-A1, I-B1, I-C1 и J по Приложение № 1 към чл. 6, ал. 4, т. 1 от Наредба № РД-08-20 съдържат показатели, характеризиращи дейността на летищата, свързана с обслужването на търговския летищен трафик – самолети, пътници, товари и поща, поради което като източник на статистически данни следва да бъдат определени летищните оператори.

В същия контекст е и изменението в чл. 6а, ал. 2 по § 2 от проекта и изменението в чл. 8, ал. 4 по § 3, т. 3 от проекта. Причините за замяна на термина „летищните администрации“ с „летищните оператори“ произтичат от разликата в смисъла на двете понятия. Съгласно чл. 48а, ал. 3 от ЗГВ летищните администрации изпълняват публични функции, независимо от формата на собственост на предприятието. Правното качество „летищна администрация“ се придобива от лицензираните летищни оператори в резултат на властнически акт – след изрично възлагане от министъра на транспорта и съобщенията по чл. 48а, ал. 4 от ЗГВ.

Предлага се също така замяна на термина „лицата, които обслужват въздушното движение“ с „доставчиците на аеронавигационно обслужване“. С изменението се цели привеждане на наредбата в съответствие с Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/373 на Комисията от 1 март 2017 година за определяне на общи изисквания за доставчиците на услуги и надзора при управлението на въздушното движение/аеронавигационното обслужване и други мрежови функции за управление на въздушното движение.

По аналогични съображения, в чл. 8, ал. 5 думите „Ръководство на въздушното движение“ се заменят с „Доставчиците на аеронавигационно обслужване“ (предложение по § 3, т. 4 от проекта). Така е обозначен субектът по чл. 16в от Закона за гражданското въздухоплаване.

С гореописаните съображения за постигане на съответствие с разпоредбите на Закона за гражданското въздухоплаване и приложимите регламенти на Европейския съюз и въвеждане на актуалната терминология е свързано и предложеното изменение в § 1, т. 2 от Допълнителните разпоредби (§ 5, т. 1 от проекта).

С предложените в § 1, т. 2, букви „а“ и „б“ и в § 9 изменения се цели синхронизиране на съдържанието на Приложение № 1 към чл. 6, ал. 4, т. 1 от Наредба № РД-08-20 с приложението, съдържащо се в Документ 9060 (стр. 56-57) на ИКАО, в което изчерпателно са посочени видът, периодичността, източникът и срокът за предоставяне на всяка от отчетните статистически форми.

Във връзка с предходното изменение е и предлаганата с § 4 от проекта отмяна на ал. 2 в чл. 9. Тъй като сроковете за предоставяне на статистическа информация от страна на източниците са вече посочени изчерпателно в измененото Приложение № 1, отпада необходимостта същите да се описват в основния текст на наредбата.

С § 1, т. 2, буква „в“ от проекта се предлага отмяната на Приложение № 2 към чл. 6, ал. 4, т. 2 от Наредба № РД-08-20. В приложението се съдържат множество погрешни и ненужни за целите на събираната статистическа информация понятия, което е предпоставка за допускане на грешки при попълване на отчетните статистически форми от страна на източниците на данни. В тази връзка се предлага неговата отмяна.

Със създаването на т. 7 в чл. 8, ал. 2 (предложено с § 3, т. 1, буква „б“ от проекта), с която се задължават въздушните превозвачи да представят данни за изразходваните горива и смазочни масла, се цели постигане на съответствие с изискванията както на Документ 9060 на ИКАО, така и на Регламент (ЕС) 691/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2011 година относно европейските икономически сметки за околната среда и последващите му изменения, а също и с тези на Регламент (ЕО) № 1099/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 година относно статистиката за енергийния сектор. В тази връзка, с § 11 от проекта в Приложение № 3 към чл. 6, ал. 4, т. 3 се добавят две нови отчетни статистически форми, съдържащи информация за закупени и използвани от въздушните превозвачи авиационни горива и смазочни масла – форма М (по ИКАО)

и форма М-Е (по Евростат).

С § 3, т. 5 се предлага да се създаде ал. 6 в чл. 8, с която се регламентират статистическите данни, които организациите за обучение предоставят във връзка с осъществяваната от тях дейност (полети, пролетени часове, персонал, обучени лица).

С § 4, т. 3 се предлага изменение на чл. 9, ал. 3, свързано с факта, че за целите на последващата обработка и верифициране на статистическа информация от страна на ГД „ГВА“, както и нейния последващ обмен с оторизираните национални и международни органи на статистиката, е необходимо тя да бъде предоставяна в електронен формат по електронен път. Според досегашната практика, голяма част от задължените по смисъла на чл. 16 от ЗГВ лица предоставят статистическата информация на хартиен носител или в PDF формат, което забавя и затруднява нейната обработка и верификация. В допълнение, в подготвените отчетни статистически форми в Excel формат (Приложение № 3), където е приложимо, са заложили формули, които ще улеснят попълването на данните и ще намалят риска от грешки, което е от значение за постигане на високо качество на информацията.

С § 4, т. 4 от проекта на наредба се предлага в чл. 9, ал. 4 да се отмени. Предвид гореизложените изменения в ал. 3 и разписания електронен път за представяне на статистическите форми, отпада необходимостта от определяне на специфични изисквания към използвания софтуер от страна на ГД „ГВА“.

С § 5 от проекта в § 1 от Допълнителната разпоредба на Наредба № РД-08-20 се създават нови легални дефиниции за целите на наредбата, възпроизвеждащи съдържащите се в Документ 9060 на ИКАО. Това са създадените т. 13-15 от § 1 от Допълнителната разпоредба на наредбата относно понятията „нередовни полети“, „блок-чартър полети“ и „търговски полети авиотакси“, за които понастоящем липсват определения както в ЗГВ, така и в наредбата. По този начин се постига актуализиране на съдържанието на наредбата в съответствие с посочения документ на ИКАО.

С изменението на § 2 от Заключителните разпоредби се предлага главният директор на ГД „ГВА“ да дава указания по попълването на отчетните статистически форми, като одобрява ръководство в тази област. С промяната се цели постигане на съответствие с един от основните приоритети както на ИКАО, така и на Европейската статистическа система (ЕСС), а именно предоставяне на точни, надеждни и съпоставими данни за гражданското въздухоплаване, в контекста на ролята на официалната статистика за провеждане на политика, базирана на доказателствата, и стремежа към икономика, основана на данни.

Посоченото Ръководство относно статистическите данни във въздушния транспорт е свързано с изпълнението на препоръки от Доклада от партньорската проверка относно съответствието с Кодекса на европейската статистическа практика и допълнителното усъвършенстване и развитие на националната статистическа система. Партньорската проверка е осъществена от екип на Европейската статистическа система в периода март-април 2022 г. и цели подобрене на

националната статистическа система с оглед нейното функциониране съобразно изискванията на Кодекса на европейската статистическа практика.

По т. 5.2.3 „Укрепване на координацията и видимостта на качеството в българската статистическа система“ от доклада се съдържа препоръка R9 за „въвеждане на структурирани и редовни процедури за предоставяне на методически и други насоки“, чрез координирани действия между Националния статистически институт и другите национални органи, разработващи, произвеждащи и разпространяващи европейска статистика. Посочва се, че: „Управлението на качеството в рамките на българската статистическа система може да бъде от полза за работата на електронното правителство в рамките на българското правителство, като добави качество и сигурност на данните към цялостното управление на данните.“

Ръководството относно статистическите данни във въздушния транспорт, одобрявано от главния директор на ГД „ГВА“, ще съдържа методически насоки за попълване на данните от страна на авиационните субекти, както и методите за контрол на качеството и първоначална верификация на данните от страна на отрасловия орган на статистиката, поради което представлява важен инструмент за постигане на националните цели. Чрез регламентирането му в § 2 от Заключителните разпоредби на наредбата се постига също съответствие с изискването за повишаване на прозрачността и видимостта на ролята на ГД „ГВА“ като орган на статистиката в националната и европейската статистическа система (Кодекс на европейската статистическа практика, индикатори 1.3 и 1.5).

Предложените промени в § 7 от проекта на наредба произтичат от настоящата структура на Министерския съвет и преобразуването на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията в Министерство на транспорта и съобщенията.

С § 10 от проекта е изменено Приложение № 3 към чл. 6, ал. 4, т. 3, като се предвиждат редица промени във включените в него статистически форми. Посъществените са следните:

Във форма А се променя наименованието на отчетната статистическа форма на „Превози на въздушните превозвачи“. Промяната е отразена и в Приложение № 1. В наименованието на раздел „Нередовни (чартърни) търговски полети“ отпада думата „чартърни“. В трети раздел „Нетърговски полети“ отпада показател „Пролетени часове за специализирани услуги“, поради обособяването му в отделна форма AD-3. Променя се периодичността на предоставяне на данните за въздушните превозвачи, изпълняващи само нередовни превози, от 12 месеца на 1 месец.

Във форма AD-3 като източници на статистическа форма са добавени организациите за обучение, предоставящи данни за изпълнените учебни полети, персонал и обучени лица (чл. 8, ал. 6 от проекта).

Целта на форма А-Т е да се събира статистическа информация, която следва да се предоставя ежегодно на ИКАО с отчетна статистическа форма А-5, обобщаваща данните за превозите на всички въздушни превозвачи в страната. Формата съдържа показател „Търговски полети авиотакси“ с два вида данни: „Самолето-излитания“ и „Пролетени часове“ и ще се изисква от всички, изпълняващи такава услуга, като по този начин се постига съответствие с Документ 9060 на ИКАО и прилагане на Принцип 9 от Кодекса на европейската статистическа практика – „Умерена тежест за респондентите“. Промяната е отразена и в Приложение № 1.

Във форма В се променя наименованието на отчетната статистическа форма на „Превози на въздушните превозвачи по начални и крайни пунктове на международни полети“. Промяната е отразена и в Приложение № 1. Променят се източниците, като отчетната статистическа форма следва да се предоставя от всички въздушни превозвачи, а не както досега - само от изпълняващите редовни превози. По този начин се постига съответствие с Документ 9060 на ИКАО.

Във форма С се променя наименованието на отчетната статистическа форма на „Търговски превози на въздушните превозвачи по етапи на международни полети“. Променя се наименованието на колона „Капацитет за платен товар“ на „Общ капацитет на търговско затоварване“. Въвежда се изискване при попълване на колона „Двойка летища“ да се прилага 3-буквен ИАТА код. Променя се също така срокът за предоставяне на данните от 15 дни на един месец. Това изменение е в съответствие с Документ 9060 и Принцип 9 от Кодекса на европейската статистическа практика. В Документ 9060 срокът, в който държавата има задължение да предостави информацията на ИКАО е два месеца след изтичане на отчетния период. В случая увеличаването на срока за източниците няма да попречи на държавата да изпълнява задълженията си в срок. Промяната е отразена и в Приложение № 1.

Във форма D към съдържанието на част 2 – „Персонал“ са добавени колони, в които се попълват данни за средната възраст и за броя на мъжете и жените по съответните категории авиационен персонал. Изменението се прави с цел осигуряване на информация за изпълнение на препоръките в т. 4 и т. 5 на Резолюция на Асамблеята на ИКАО А39-29 („Следващо поколение на авиационни специалисти“) и на т. 5 на Резолюция на Асамблеята на ИКАО А39-30 („Програма на ИКАО за равенство на половете, съдействаща за участието на жените в дейността на авиационния сектор“). Променя се и срокът за предоставяне на данните от 2 месеца на 3 месеца. Така се осигурява прилагане на Принцип 9 от Кодекса на европейската статистическа практика - Умерена тежест за респондентите. В Документ 9060 срокът, в който държавата има задължение да предостави информацията на ИКАО е четири месеца след изтичане на отчетния период – увеличаването на срока за източниците няма да попречи на държавата да изпълнява задълженията си в срок.

Във форма Е-F се променя наименованието на отчетната статистическа форма на „Финансови данни на въздушните превозвачи“. Промяната е отразена и в

Приложение № 1. Приета е изцяло формата от Документ 9060 с прецизиран превод на български език. Променя се срокът за предоставяне на данните от 4 месеца след изтичане на отчетния период (за цялата фирма) на: част I – 4 месеца след изтичане на отчетния период (предварителни данни); на цялата форма - 6 месеца след изтичане на отчетния период.

Във форма I се приема изцяло формата по Документ 9060 – съвместна на Международния съвет на летищата (ACI) и ИКАО, която включва данни за трансферните пътници през летищата, които досега не са били събирани от ГД „ГВА“. Така се постига съответствие с Документ 9060 и решение на Експертната група по статистика на въздушния транспорт на Евростат за предоставяне на агрегирани данни за трансферен трафик през летищата.

В раздел I „Самолетодвижения“ е добавен ред, буква „д“ – „Сумарно максимално излетно тегло на всички кацнали ВС, тона“. В раздел II „Пътници“ е добавен ред, подточка „д“ – „Заминали пътници, освободени от такса пътници – общо“. Двете допълнения са направени на основание чл. 7, ал. 1 от действащата наредба. Информацията е необходима на ГД „ГВА“ за упражняване на контрол по отношение на начисляваните такси за издръжка на националния независим надзорен орган по чл. 16д, ал. 1 и ал. 3 от ЗГВ.

Във форма J се променя срокът за предоставяне на данните от 4 месеца на 5 месеца. В Документ 9060 срокът, в който държавата има задължение да предостави информацията на ИКАО е шест месеца след изтичане на отчетния период. Увеличаването на срока за източниците няма да попречи на държавата да изпълнява задълженията си в срок.

Във форма K и форма L са нанесени редакционни промени, целящи постигането на съответствие с Документ 9060 на ИКАО, както и с Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/373 на Комисията от 1 март 2017 година за определяне на общи изисквания за доставчиците на услуги и надзора при управлението на въздушното движение/аеронавигационното обслужване и други мрежови функции за управление на въздушното движение.

Форма M касае статистическите данни за „Изразходвано гориво и извършени превози- Въздушни превозвачи“. С нея е предвидено да се подава информация, която се съдържа в Документ 9060 и следва да бъде предоставяна от държавата на ИКАО.

Във форма M-E се съдържа подобна информация, но получавана с различна методика. Тя следва да бъде предоставяна на Евростат (чрез НСИ) съгласно Регламент (ЕС) № 691/2011 за Европейските икономически сметки за околната среда, на изменилия и допълнил го Регламент 538/2014 (чл. 3, т. 1, б. „а“ във връзка с Раздел 5, т. 2 на Приложение 1 – „Модул за сметки за емисиите във въздуха“), и Регламент (ЕО) № 1099/2008 относно статистиката за енергийния сектор (чл. 5, т. 1 във връзка с т. 13 – „Гориво за реактивни двигатели от керосинов тип“ и с т. 18 – „Смазочни материали“ на чл. 4.1. – „Енергийни продукти, за които се прилага“ от Приложение „Б“ – Годишна енергийна статистика).

В Приложение № 3 са отразени настъпилите промени в наименованията на статистическите форми, като са добавени и новите форми. С измененията се постига съответствие с Документ 9060 на ИКАО. Също така се добавя ново съдържание и е променен изцяло образецът на всяка от тях. Във всички отчетни статистически форми са добавени реквизити, в които да се попълват данните на изготвилния информацията служител на съответния източник, в това число данни за контакт. Целта е да може да се направи бърза обратна връзка, в случай че при верифицирането на данните бъдат открити несъответствия.

С предложените изменения и допълнения в Наредба № РД-08-20 ще се осигури в пълна степен изпълнението на задълженията на Република България по отношение на предоставянето на статистическа информация до съответните организации (ИКАО, Евростат, Националният статистически институт), както и събирането на специфични данни, необходими за нуждите на Главна дирекция „Гражданска въздухоплавателна администрация“. Предложените промени в наредбата са съобразени с принципите, заложи в Кодекса на европейската статистическа практика.

Проектът на наредба е съгласуван в рамките на Работна група 9 „Транспортна политика“, тъй като се приемат мерки на национално ниво по прилагането на Регламент (ЕС) 691/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 2011 година относно европейските икономически сметки за околната среда и последващите му изменения и на Регламент (ЕО) № 1099/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2008 година относно статистиката за енергийния сектор.

За прилагането на новата уредба не са необходими финансови или други средства.

В съответствие с изискванията на чл. 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове проектът на наредба заедно с доклада към него са публикувани на интернет страницата на Министерството на транспорта и съобщенията и на Портала за обществени консултации на Министерския съвет за провеждането на обществени консултации за срок от 30 дни.

Лице за контакт: Милена Иванова Главен юрисконсулт ГД „Гражданска въздухоплавателна администрация“ Е-мейл: mivanova@caa.bg Тел. 02/937 10 75

Отговорна институция

Отговорна институция

Министерство на транспорта и съобщенията

Адрес: София, София , ул. Дякон Игнатий № 9

Електронна поща: mail@mtc.government.bg

Документи

Пакет основни документи:

[Справка за отразяване на предложенията и становищата - вер. 1.0 | 26.09.2023](#)

[Доклад към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба № РД-08-20 от 14.01.1999 г. за събиране на статистическа информация за гражданското въздухоплаване в Република България - вер. 1.0 | 17.08.2023](#)

[Наредба за изменение и допълнение на Наредба № РД-08-20 от 14.01.1999 г. за събиране на статистическа информация за гражданското въздухоплаване в Република България - вер. 1.0 | 17.08.2023](#)

Консултационен документ:

Справка становища:

Коментари

История

Начало на обществената консултация - 17.08.2023

Приключване на консултацията - 18.09.2023

Справка за получените предложения

Справка или съобщение.

Окончателен акт на Министерския съвет
